

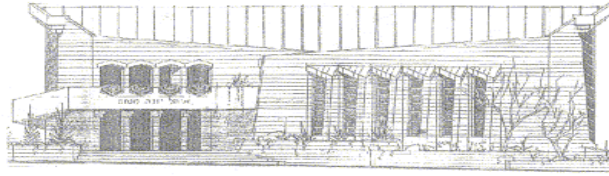
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

ניחום אבלים בטלפון

שו"ת עם רב הקהילה, הרב דוד ספקטור

שאלה

כמה פעמים קרה בקהילה, שחברי הקהילה ישבו "שבעה" בחו"ל וחזרו רק אחרי השבעה ארצה וזה עורר כמה שאלות:

1. האם אפשר לנחם אותם דרך הטלפון בתוך "השבעה" ?
2. האם אפשר לנחם אחרי "השבעה", אחרי שהאבל חזר ארצה ?
3. על מה מדברים בשבעה עם האבל ?

תשובה:

1. בענין ניחום אבלים דרך הטלפון כותב הרב משה פיינשטיין זצ"ל בשו"ת אגרות משה ח"ד, סימן מ' ס"ק יא: "למעשה, אם אפשר לו לילך לבית האבלים שהוא קיום מצוה שלמה, לא שייך שיפטור (עצמו בניחום) בטלפון. אך קצת מצוה יש גם על ידי הטלפון, שלכן אם אי אפשר לו ללכת לבית האבלים, כגון מחמת חולי או שהוא טרוד בטירדא דמצוה, יש עליו חיוב לקיים מה שאפשר לו. יש לו לנחם על ידי הטלפון, דגם כן איכא (יש) בזה מצוה. ולא יאמר כי מאחר שאינו יכול לילך לבית האבלים, אין עליו שום חיוב כלל.

...ולענין אם האבל מותר לדבר בטלפון, פשוט... כשקוראים לו (לאבל) לנחמו, נמי (גם) מותר ליגש (לגשת) אל הטלפון ולקבל דברי תנחומין."

וכן נראה פשוט שאם האבל נמצא בחו"ל בכל "השבעה", שניתן לקיים מצות ניחום אבלים דרך הטלפון.

אמנם בספר פני ברוך פרק יא, סעי' יב מביא בשם שו"ת מנחת דוד סי' ע"ב ע"ג: "יש שכתבו שאין לנחם האבל ע"י הטלפון."

מכל מקום משה אמת ותורתו אמת (שו"ת אגרות משה). ועוד נראה שגם שו"ת מנחת דוד יודה כשאין בכלל אפשרות לבוא לנחם בגלל המרחק הגיאוגרפי הגדול, כאשר האבל נמצא בחו"ל, שאפשר לנחם דרך הטלפון. ועוד זיל בתר טעמא ומנמק שם טעם האיסור: "כיון דנחום אבלם הוא גם כן גמ"ח למתים דהנשמה אוננת שם." והאריך בטעם הזה בזה כבר בשו"ת אגרות משה ואעפ"כ פסק שבשעת הצורך כשאין אפשרות לבוא לבית אבלים לנחם, מותר לנחם דרך הטלפון. 2. וכן אפשר לנחם אחרי ששב האבל ארצה אחרי השבעה, כפי שנפסק בשלחן ערוך (יו"ד שפה, ב): "המוצא את חברו אבל בתוך ל' יום, מדבר עמו תנחומין... (ואבל) על אביו ואמו, מדבר עמו תנחומין כל י"ב חודש".

3. על מה מדברים בשבעה עם האבל ? הדרכת חז"ל היא: "שבעה להספד"... ומהו הספד ? כותב השלחן ערוך (יו"ד, שד"מ, א): "להזכיר שבחו... מזכירים מידות טובות שבו." ובסוף הניחום יאמר: "המקום ינחם אותך (אותכם) בתוך שאר אבלי ציון וירושלים". (פרישה סי' שצ"ג, אות ג) והאבלים עונים: אמן (הרב שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל).

לסיכום

1. מותר לנחם דרך הטלפון, כשהאבל יושב כל השבעה בחו"ל.
2. מותר לנחם אחרי השבעה, אחרי שהאבל חזר ארצה.
3. עיקר הניחום הוא לספר בשבחו של הנפטר ועל מידותיו הטובים. ובסוף הניחום יאמר: "המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים". והאבל אומר: "אמן".